

การปรับใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อการบริหารงานวิชาการ
ของสถานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
**Applying the 4 Principles of Sanghawattthu for Academic Administration
of Basic Education Institutions**

สารินงค์ ภูมิรักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Sarikhangong Phumirak

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail1 : nathwngs39@gmail.com

Received: January 22, 2024; Revised: February 18, 2024; Accepted: February 20, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ถือเป็นพันธกิจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ผลการศึกษา พบว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานด้านงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน งานด้านวิจัยทางการศึกษา งานด้านนิเทศการศึกษา งานด้านห้องสมุด และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับด้านวิชาการ มีหลายหลักการที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยผู้เขียนสรุปแนวคิดออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมให้คนเป็นที่รัก เป็นที่พอใจของคนทั่วไป เป็นหลักธรรมในการสงเคราะห์ผู้อื่น ทำให้บรรยากาศในการทำงานดี ทำให้สังคมเป็นสุข หากผู้บริหารสถานศึกษาควรนำมาบูรณาการใช้ในการบริหารงานวิชาการและงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษา จะทำให้เป้าหมายที่วางไว้ประสบผลสำเร็จ บุคลากรทางการศึกษา เช่น ครู นักเรียน รวมทั้งผู้บริหาร ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

องค์ความรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแล้วนำหลักสูตรไปใช้ตามความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูในการใช้สื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการกำหนดรูปแบบข้อสอบวัดผลให้มีความหลากหลาย ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูในการนิเทศชั้นเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา

สรุปโดยย่อ การปรับใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานสำคัญของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ส่วนสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมในการสงเคราะห์ผู้อื่น ทำให้บรรยากาศในการทำงานดี ทำให้สังคมเป็นสุข ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาจะทำให้บรรลุตัวชี้วัดมาตรฐานทางการศึกษา

คำสำคัญ: หลักสังคหวัตถุ 4; การบริหารงานวิชาการ; สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstracts

This academic article Academic administration is an important mission of school administration according to the National Education Act of 1999, amended edition (No. 4) of 2019. It is considered an important mission of educational administration. School administrators, teachers and all stakeholders

The results of the study found that the scope of academic administration It is an operation of educational institution curriculum development work. Learning process development work Measurement, evaluation and transfer work, media development, innovation and educational technology Development of internal quality assurance system Educational research work Educational supervision work Library work and other work related to academics There are several principles that can be used in academic administration in primary schools. The author summarized the concept into 4 areas, including the development of school curriculum. In terms of teaching and learning management in educational institutions Development and use of educational technology media and in the area of measurement, evaluation and transfer of learning results, Sangha Vatthu 4 is a moral principle that binds people's minds. Bind people's hearts and unite people into unity. It is a principle for people to be loved. It is liked by the general public. It is a principle of helping others. Makes the working atmosphere good Make society happy If educational institution administrators should integrate it in academic administration and other work in the educational institution, it will make the set goals successful. Educational personnel such as teachers, students, and administrators Live happily together

Knowledge in curriculum development Educational institutions improve and develop the local curriculum and then apply the curriculum according to the aptitudes and needs of the students. Learning management Educational institutions encourage teachers to use media and innovation in learning management to meet the needs of students. Measurement and evaluation Educational institutions encourage teachers to use a variety of measurement and evaluation methods. Modern technology is used. There are a variety of assessment test formats. Educational supervision Educational institutions encourage the exchange of knowledge with teachers in classroom supervision in order to improve and develop.

Brief summary of the application of the 4 principles of Sanghavatthu for academic administration of basic education institutions. It is an important work of basic educational institution administration consisting of 4 aspects: development of educational institution curriculum; In terms of teaching and learning management in educational institutions Development and use of educational technology media and in the area of measurement, evaluation and transfer of academic results. As for Sangha Vatthu 4, it is the Dhamma principle that binds people's minds and unites people. It is a principle of helping others. Makes the working atmosphere good Make society happy Educational institution administrators should apply this in academic administration to achieve educational standard indicators.

Keywords : Sangha Vatthu Principles 4; academic administration; basic educational institutions

บทนำ

การบริหารการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อ ความสำเร็จและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาและเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีศักยภาพ สมรรถภาพ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2565) ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 53 ได้กำหนดให้ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ได้ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์กรวิชาชีพชั้นสูง นั่นคือ จะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ การเป็นผู้บริหาร สถานศึกษาที่ดีนั้นจะต้องบริหารงานแบบธรรมาธิปไตย คือ การถือธรรม หรือหลักการและเหตุผล เป็นสำคัญทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ยึดเอาความสำเร็จของงานส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ยินดีรับฟัง คำแนะนำจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (สุทิน ลิปิยะชาติ, 2545) การปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะ สามารถสร้างความศรัทธา การยอมรับนับถือ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้งยังก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชายินดี ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ จนเกิดความสามัคคี รักใคร่ ประองตอง ผู้บริหารที่ดีควรตระหนักอยู่เสมอว่า การบริหารงานนั้นนอกจากจะต้องมีหลักในการทำงาน โดยยึดหลัก กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ธรรมเนียมและประเพณีปฏิบัติแล้ว

ผู้บริหารยังต้องมีคุณธรรม ใน การครองตน ครองคน และครองงาน ตามสภาพและวัฒนธรรมของสังคม (อนันตชัย พงศ์สุวรรณ, 2557)

พฤติกรรมคุณธรรมทั้งสามด้านของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานใน โรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะการบริหารงานในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องใช้ ความรู้ คู่คุณธรรม นอกจากนี้ยังทำให้ เป็นเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดขวัญ และกำลังใจ รู้ สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้ หลักสัจจวัตถุ 4 ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสังกัดเทศบาล ในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำผล การศึกษา ในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหรือให้บริการทาง การศึกษา แก่สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาท และอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้ และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) ได้ให้ความหมายผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าบุคคลซึ่งปฏิบัติงาน ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน หรืออุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

รัชดา ผูกพยนต์ (2550) กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารควรมีหลักและกระบวนการ บริหาร การบริหารการศึกษา หลักการแนวคิดในการบริหาร ภาพรวมของการบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการ บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมผู้เขียนจะได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมุมมองใน การบริหารสถานศึกษาซึ่งข้อต่อไป คำ ว่า “การบริหาร”(Administration) ใช้ในความหมายกว้าง ๆ เช่น การ บริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้กับคำว่าการบริหาร

พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส (2560) ได้กล่าวว่าการบริหารภายในองค์กรมีคำที่ใช้เรียกทาง ภาษาอังกฤษ 2 คำ คือคำว่า การจัดการ (Management) และคำว่าการบริหาร (Administration) การบริหารในเชิงธุรกิจ มักใช้คำว่าจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานโดยอาศัย คน กลุ่ม และทรัพยากร ต่าง ๆ ภายในองค์กรเป็นเครื่องมือเพื่อให้เป้าหมายขององค์กร ดำเนินไปสู่ความสำเร็จมากกว่า

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานภายในองค์กรหรือการบริหารงาน ภายในสถานศึกษา มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้จัดการ ดูแล ควบคุมการทำงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เป็นไป อย่างเรียบร้อย

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

รัชดา ผูกพยนต์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารสถานศึกษา เป็นแหล่งพัฒนา ประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องมาจากว่าสถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่ใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมาก เพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในสถานศึกษา ขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของสถานศึกษา คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไป ย่อมมีประสิทธิภาพต่ำซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

อรทัย แสงทอง (2552) ได้สรุปว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด ต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ โดยพึงพิงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าทั้งคน เงิน เวลาและทรัพย์สินอย่างอื่นเพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ดังนั้นความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาสำคัญต่อการพัฒนาคน การบริหารสถานศึกษาที่ดีจะนำไปสู่คุณภาพและความสำเร็จของผู้เรียนหรือบุคลากรในสถานศึกษานั้น

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหาร สถานศึกษาโดยกำหนดขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา ไว้ 4 ด้าน งานดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายและภารกิจดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการให้แก่บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ผู้เขียนสามารถสรุปขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาได้ดังนี้ 1. การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนรู้กระบวนการวัดผลประเมินผล การเทียบโอน ผลการเรียนรู้ การวิจัย ด้านการจัดทำสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากรครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ 2. การบริหารงานงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์โดยต้องอาศัยความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและทางราชการมากที่สุด 3. การบริหารงานบุคคล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในสถานศึกษา มีการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษา วินัย การออกจากราชการ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์กับทางราชการให้มากที่สุด และ 4. การบริหารงานทั่วไป เป็นหนึ่งในการบริหารงานภายในโรงเรียน 4 ฝ่ายเกี่ยวข้องกับงานอาคารสถานที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในโรงเรียน ถนนรอบโรงเรียน การก่อสร้างอาคาร สาธารณูปโภค และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน

ขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาปัจจุบัน แบ่งการบริหารออกเป็น 4 ฝ่าย ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคลและฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ทฤษฎีเกี่ยวกับบริหารวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นอีกหนึ่งงานที่อยู่ภายในสถานศึกษาที่เป็นหัวใจหลักของการบริหารงานภายในโรงเรียน เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานด้านวัดผลและประเมินผล หลักสูตรการออกแบบหน่วยเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนโดยตรง มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2547) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2550) กล่าวว่า ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้วการบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการเรียน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการ ในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนการฝึกอบรมครูการนิเทศการศึกษาการเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผล การศึกษาการศึกษาวิจัยการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจของหน่วยงาน หรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญาจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการได้แก่ นักเรียน หรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยเฉพาะงานวิชาการจึงเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียนการจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพรวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

สรุปได้ว่า งานวิชาการถือเป็นงานหลักที่สำคัญงานหนึ่งในสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการที่ดีจะมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

อำภา บุญช่วย (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า โดยทั่วไปภารกิจหรืองานในสถานศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนมักแยกเป็น 6 งาน ในบางสถานศึกษาจะแยกย่อยมากหรือน้อยกว่านี้ขึ้นอยู่กับปริมาณของนักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ แต่ไม่มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนใดไม่ได้จัดให้มีงานด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ส่วนงานด้านบุคลากร ธุรการ กิจกรรมนักเรียนและงานอื่น ๆ เป็นงานที่มาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้น งานวิชาการจึงมิใช่เพียงให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขงานวิชาการยังเน้นถึงการไปประกอบอาชีพได้และเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมืองที่จะออกไปช่วยพัฒนาประเทศในอนาคตด้วย

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557) กล่าวว่า การบริหารวิชาการนั้นครูใหญ่จะ ต้องดำเนินการเกี่ยวกับแสวงหา และเขียนปรัชญาจุดประสงค์ของการศึกษาภายในโรงเรียนออกมาให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทาง ให้บุคลากรของของโรงเรียน ปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี

รู้จักแนะนำให้ครูรู้จักใช้และทำประมวลการสอนท ำโครงการสอนหรือบันทึกการสอน รู้หลักในการจัดตารางสอนจัดรายการวิชาต่าง ๆ ได้เหมาะสม เป็นผู้ให้การนิเทศ หรือหาผู้ให้การนิเทศมาให้การนิเทศแก่ครู รู้จักแสวงหาอุปกรณ์และแนะนำให้ครูใช้ตามกำลังความสามารถของโรงเรียนให้ครูรู้จักเลือกและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจัดห้อง สมุดให้ครูและนักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ครูรู้จักวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน รู้จักนำผลการสอบมาปรับปรุงครูในด้านการสอน

ภาวิดา ธารศรีสุทธิ (2550) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและมีคุณสมบัติตามที่ต้องการงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ และความสำเร็จของโรงเรียนความสำคัญของโรงเรียนมักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิต จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน การบริหาร ด้านวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่าง มีประสิทธิภาพ

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2556) ได้บ่งชี้ว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้เข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เป็นผู้นำทางวิชาการทั้งทางด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องรู้และเข้าใจกรอบแนวความคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี จนสามารถนำไปดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลาง และในขณะเดียวกันก็สนองความต้องการ ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งสามารถพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอ สมิขท์และคณะให้ความเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า ในด้านการใช้เวลาในการบริหารงาน การให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการหาผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2553) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้ 1.งานด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ 2. งานการเรียนการสอน 3. งานวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร 4. งานวัดผลประเมินผล 5. งานห้องสมุด 6. งานนิเทศการศึกษา 7. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน 8. งานส่งเสริมการสอน และ 9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้กำหนดภารกิจของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1. การวางแผนงานวิชาการ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลและการจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานวิชาการ การทำแผนงานวิชาการ 2. การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้ามาสอนตามตาราง การจัดครูสอนแทน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานทางวิชาการ 3. การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา และการจัดหา จัดทำ ใช้บำรุงรักษา และส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน 4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ จำนวนครูที่ผ่านการอบรมหรือฝึกอบรมทางด้านวิชาการในรอบ 2 ปี การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน การส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 5. การวัดผลประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน ได้แก่ การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน การจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน และ 6. การประเมินผลการจัดการงานวิชา ได้แก่ การประเมินผลการจัดการงานวิชา และการประเมินผลในด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ เป็นงานดำเนินงานด้านวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอน การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน งานด้านวิจัยทางการศึกษา งานด้านนิเทศการศึกษา งานด้านห้องสมุด และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับด้านวิชาการ มีหลายหลักการที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ได้โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดออกเป็น 4 ด้าน ตามนโยบายและจุดเน้น ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

หลักสังคหวัตถุ 4

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2550) ได้ให้ความหมายของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 คือ เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน และประสานหมู่คนไว้ให้สามัคคี ประกอบด้วย

1. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา

2. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จัก พูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. อุตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกายและชวนช่วยช่วยเหลือ กิจกรรมต่าง ๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้าน จริยธรรม

4. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2549) ได้กล่าวว่า สังคหผล แปลว่า กำลังแห่งการสงเคราะห์ ซึ่งเป็นธรรมที่สำคัญมากสำหรับนักบริหาร ผู้ที่ทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น ถ้านักบริหารบกพร่องเรื่องมนุษยสัมพันธ์ก็จะมีคนมาช่วยทำงาน เมื่อไม่มีใครช่วยทำงานเขา ก็เป็นนักบริหารไม่ได้ พระพุทธเจ้าทรงสอนหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ไว้เรียกว่าสังคหวัตถุ หมายถึงวิธีผูกใจ คือทำหน้าที่เป็นกาวใจเชื่อมประสานคนทั้งหลายเข้าด้วยกัน ลิมสลัก ดังกล่าวนั้นคือ สังคหวัตถุนักบริหารจะสามารถผูกใจเพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ ถ้า มีสังคหวัตถุ 4 ประการ สังคหวัตถุ 4 ประการ ได้แก่

1. ทาน หมายถึง การให้ (โอบอ้อมอารี) นักบริหารที่ดีต้องมีน้ำใจรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาการให้ทางจะช่วยให้ผูกคนอื่นไว้ได้ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ทโท คนถดมิตตานิ ผู้ให้ย่อมผูกใจมิตรไว้ได้” นักบริหารอาจให้ทานได้ 3 วิธี คือ

1.1 อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเฉพาะการให้เพื่อผูกใจในยามที่เขาคดดำหรือมีความเดือดร้อน ดังภาษิตอังกฤษที่ว่า “เพื่อนแท้ คือเพื่อนที่ช่วยเหลือในยามตกยาก” การให้รางวัลหรือขึ้นเงินเดือนจัดเข้าในอามิสทาน

1.2 วิทยาทาน คือ ธรรมทาน หมายถึง การให้คำแนะนำหรือสอนวิธีทำงาน ที่ถูกต้อง รวมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรหรือส่งไปศึกษาและดูงาน

1.3 อภัยทาน หมายถึง การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือล่วงเกินซึ่ง กันและกัน การให้อภัยไม่ทำให้ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร เป็นการลงทุนราคาถูกแต่ได้ผลตอบแทนราคาสูง นั่นคือ ได้มิตรภาพกลับคืนมา และมีคนสนองงานเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง

2. ปิยวาจา หมายถึง การพูดถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน (วจีไพเราะ) นักบริหารที่ดีจะรู้จัก ผูกใจคนด้วยคำพูดอ่อนหวาน คำพูดหยาบกระด้างผูกใจใครไม่ได้ ตามปกติคนเราจะมัดสิ่งของต้องใช้ ของอ่อน เช่น เชือก หรือลวดมัด ในทำนองเดียวกันเราจะมัดใจคนได้ก็ด้วยถ้อยคำอ่อนหวาน

3. อุตถจริยา หมายถึง การทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น (สงเคราะห์ประชาชน) ตรงกับคำพังเพยที่ว่า นักบริหารทำอุตถจริยาได้หลายวิธี

4. สมานัตตตา หมายถึง การวางตัวสม่ำเสมอ (วางตนพอดี) เมื่อนักบริหารไม่ทอดทิ้ง ผู้ร่วมงานทั้งหลาย เขาจึงจะสามารถสร้างทีมงานขึ้นมา นั่นคือถือคติว่า “มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วม สุข”

วีรวัฒน์ รอดสุโข (2550) กล่าวถึง หลักสังคหวัตถุ 4 ว่า เป็นหลักธรรมของพระพุทธศาสนาซึ่งใช้ในการสงเคราะห์ผู้อื่น อันจะเป็นเครื่องผูกไมตรี คำว่า สังคหวัตถุ มาจากคำว่า “สังคห” แปลว่า สงเคราะห์ กับคำว่า “วัตถุ” แปลว่า เรื่อง ดังนั้น สังคหวัตถุ จึงแปลรวมกันว่า “เรื่องการสงเคราะห์” หรือหลักธรรมในการสงเคราะห์ มีหลักใหญ่ ๆ 4 ข้อ เรียกว่า สังคหวัตถุ 4

1. ทาน หมายถึง การให้ ทุก ๆ คนนั้นย่อมต้องการความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านต่าง อาทิ เช่น ด้านทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ในด้านกำลังกาย ช่วยกระทำการกิจการของกันและกันทางกาย ในด้านวาจา พุดจา ช่วยเหลือกันในเรื่องที่ควรพูด ในด้านสติปัญญา ช่วยให้ความรู้ให้การแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่าง ๆ การให้ เพื่อแผ่ ทุกคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ควรจะให้ความช่วยเหลือผู้น้อยผู้น้อยก็ควรให้การช่วยเหลือผู้ใหญ่ ด้วยจิตใจที่มุ่งจะช่วยให้บรรลุถึงประโยชน์ที่ต้องการ หรือช่วยที่จะให้พ้นอุปสรรค

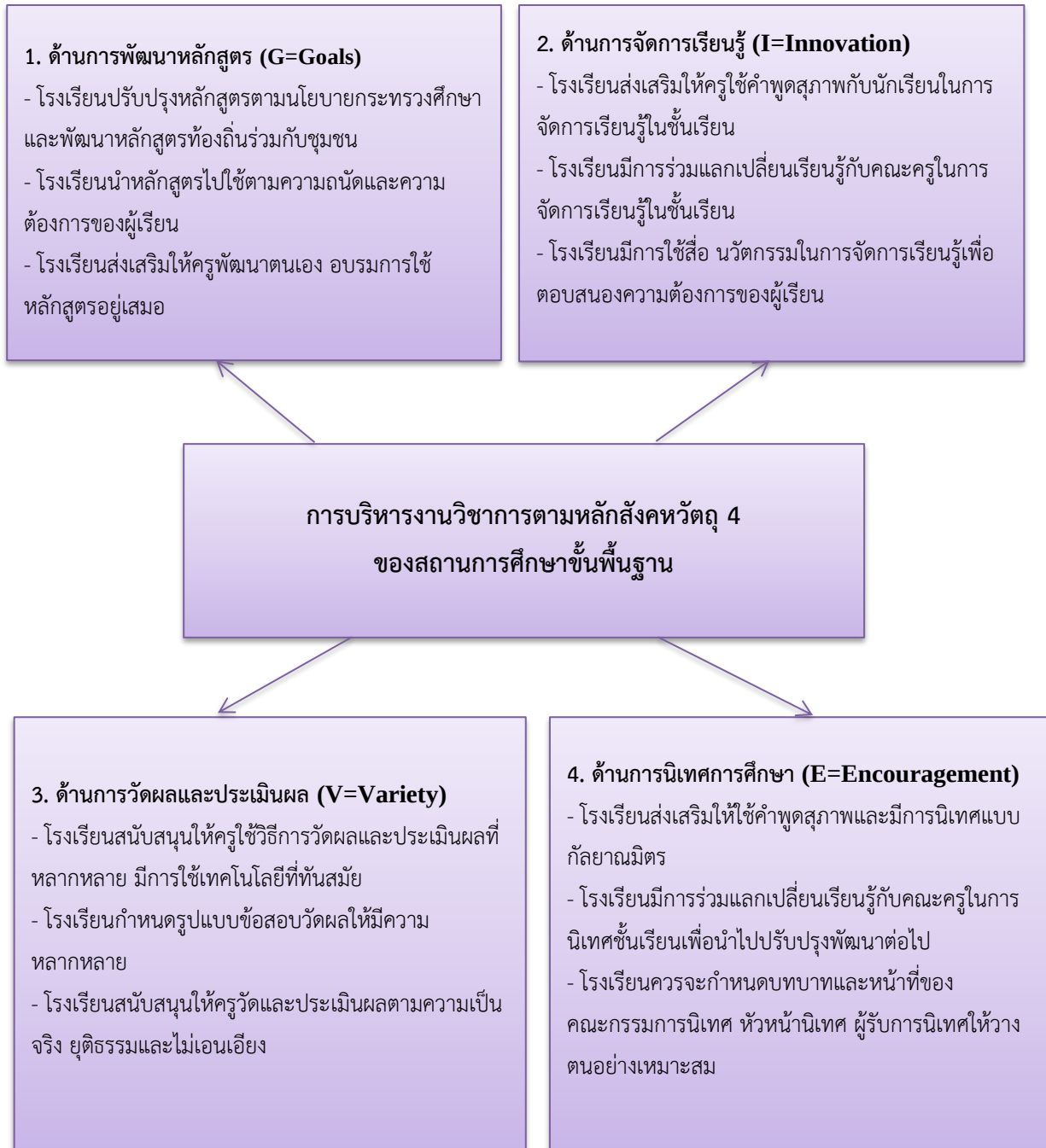
2. ปิยวาจา หมายถึง การเจรจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ หากถ้อยคำที่พูดออกไปนั้นเป็นถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ก็อาจเสียดแทงหัวใจของผู้อื่น ทำให้เกิดความเสียใจ การพูดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอ

3. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์กันและกัน คือ การทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตลอดถึงประเทศชาติ สิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติได้ทั้งกาย วาจา ใจ ในทุกเวลาและทุกโอกาส

4. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ ซึ่งหมายถึง การมีความเสมอต้นเสมอปลาย ทั้งต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา การรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ ที่บัญญัติเอาไว้ เป็นระเบียบของสถานที่ ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของหน่วยงาน กฎระเบียบของสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดถึงกฎหมายบ้านเมืองหรือแม้แต่ ในทางพระพุทธศาสนาก็คือพระวินัย บัญญัติสำหรับพระภิกษุทั้งหลายนั่นเอง

สรุปได้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นหลักธรรมในการสงเคราะห์ผู้อื่น ทำให้บรรยากาศในการทำงานดี ทำให้สังคมเป็นสุข หากผู้บริหารสถานศึกษาควรนำมาปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการและงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษา จะทำให้เป้าหมายที่วางไว้ประสบผลสำเร็จ บุคลากรด้านการศึกษา เช่น ครู นักเรียน รวมทั้งผู้บริหาร ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

องค์ความรู้ใหม่

คำอธิบายองค์ความรู้ใหม่

1. **ด้านการพัฒนาหลักสูตร (G=Goals)** หมายถึง โรงเรียนปรับปรุงหลักสูตรตามนโยบายกระทรวงศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับชุมชน นำหลักสูตรไปใช้ตามความถนัดและความต้องการของผู้เรียน และ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง อบรมการใช้หลักสูตรอยู่เสมอ

2. **ด้านการจัดการเรียนรู้ (I=Innovation)** หมายถึง โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้คำพูดสุภาพกับนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

3. **ด้านการวัดผลและประเมินผล (V=Variety)** หมายถึง โรงเรียนสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการกำหนดรูปแบบข้อสอบวัดผลให้มีความหลากหลาย สนับสนุนให้ครูวัดและประเมินผลตามความเป็นจริงอย่างยุติธรรม

4. **ด้านการนิเทศการศึกษา (E=Encouragement)** หมายถึง โรงเรียนส่งเสริมให้ใช้คำพูดสุภาพและมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูในการนิเทศชั้นเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา และควรกำหนดบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศ หัวหน้านิเทศ ผู้รับการนิเทศให้วางตนอย่างเหมาะสม

สรุป

การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน งานด้านวิจัยทางการศึกษา งานด้านนิเทศการศึกษา งานด้านห้องสมุด และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับด้านวิชาการ ผู้เขียนได้สรุปเป็นออกเป็น 4 ด้าน ตามนโยบายและจุดเน้น ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ขบใจของคนทั่วไป เป็นหลักธรรมในการสงเคราะห์ผู้อื่น ทำให้บรรยากาศในการทำงานดี ทำให้สังคมเป็นสุข หากผู้บริหารสถานศึกษาควรนำมาบูรณาการใช้ในการบริหารงานวิชาการและงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษา จะทำให้เป้าหมายที่วางไว้ประสบผลสำเร็จ บุคลากรด้านการศึกษา เช่น ครู นักเรียน รวมทั้งผู้บริหาร ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: เสริมสินทรัพย์เพรส ซิสเต็ม.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2556). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัช. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2565). *การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: ตรีนธสาร
- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). *การบริหารงานด้านวิชาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2550). *การบริหารงานด้านวิชาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2550). *ธรรมานุชิต ฉบับชาวบ้าน*. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน บัณฑิตธรรม
- พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส. (2560). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัชดา ผูกพยนต์. (2550). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน* สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2556). *แนวทางการบริหารจัดการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*
การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 แก้ไข
เพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *คุรุสจตุติ ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประจำปี 2549*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- สุทิน ลีปิยะชาติ. (2545). *การบริหารบ้านเมืองที่ดี*. นิตยสารทองถิ่น. 2 (11), 30.

- อนันตชัย พงศ์สุวรรณ. (2557). *การบริหารการศึกษาในคลื่นความเปลี่ยนแปลง*. บุรีรัมย์: วินัย.
- อรรถัย แสงทอง. (2552). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำภา บุญช่วย. (2548). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.